

4. Euskarazko komunikabideak euskal Pirinioetan

EGILEAK:

Eneko Bidegain
Aitor Zuberogitia
Txema Egaña
Ainhoa Larrañaga

Mondragon Unibertsitateko Hezikom ikerketa taldea

Euskarazko komunikabideen mapan pisu handiena duten eskualdeak Gipuzkoa eta Bizkaia badira ere, ezin dira gutxietsi Lapurdi, Nafarroa Beherea, Zuberoa eta Nafarroa Garaiaren iparraldeko komunikabideak ere. Alabaina, kontuan hartu behar da eskualde bakoitzeko demografiaren pisua.

Komunikabideen arloan aktibitate handia dago Gipuzkoan, batetik, tokiko komunikabide ugari dagoelako bertan, eta, bestetik, komunikabide nazionalen egoitza nagusiak ere Gipuzkoan daude.

Baina eskualdeko edo tokiko komunikabideei so eginez, datu bat azpimarratu behar da:

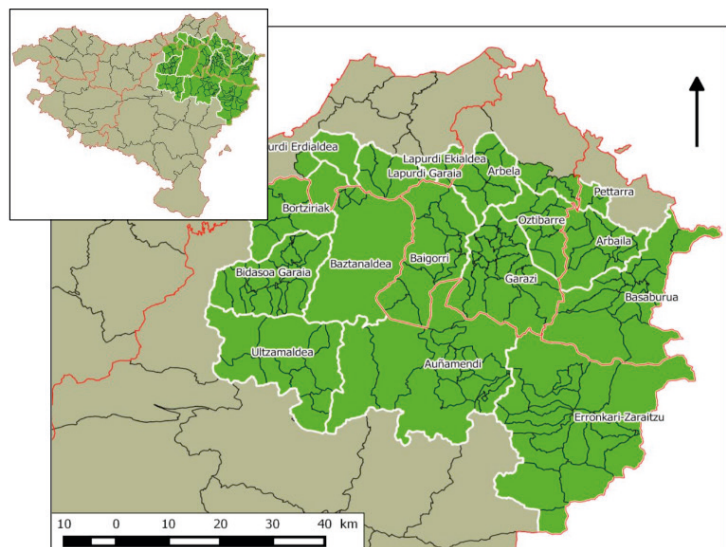
Gipuzkoan 712.097 biztanle daude eta 49 komunikabide (horietatik 19, bi astetik baino gutxiagotan ateratzen direnak). Ondorioz, 14.500 biztanleko euskarazko komunikabide bat dauka Gipuzkoak.

Euskal Pirinioetan 84.618 biztanle daude, eta 10 komunikabide. Ondorioz, 8.500 biztanleko komunikabide bat dago euskal Pirinioetan.

Bistan denez, demografiak eta euskararen egoera legalak azaltzen du non dagoen dinamika handiena. Gipuzkoa bihurtzen da, beraz, zentroa. Kontu handiarekin ibili behar da, ordea, zentroak "periferia" ez baztertzeko: beste egoera demografiko eta legal batean bizi diren euskaldunen indarra eta lana guztiz kontuan hartzekoak dira, eta lagundu beharrekoak. Horregatik, txosten honek argia egin nahi dio euskal Pirinioetako euskarazko komunikabideen errealitateari.

Euskal Pirinioak aipatzean, Kattalin Sainte-Marie-k, Udalbiltza eta Gaindegiarentzat egindako txostenean emandako definizioetik abiatzen gara:

Grafiko 2. Euskal Pirinioak.

Iturria: Gaindegia (Sainte-Marie 2015)

Eremu horrek hartzen du ia Nafarroa Behere osoa, ia Zuberoa osoa, Lapurdi hegoaldeko zati bat eta Nafarroa Garaiko iparralde gehiena.

1. Eskualdeko komunikabideak

Hauek dira euskal Pirinioetan entzuten, ikusten edo irakurtzen diren komunikabideak:

Taula 14. Euskal Pirinioetako euskarazko komunikabideak

KOMUNIKABIDEA	EREMUA	EUSKARRIA
Irulegiko Irratia	Nafarroa Beherea	Irratia
Kanaldude	Nafarroa Beherea,	Telebista
Xiberoko Botza	Zuberoa	Irratia
Herria	Nafarroa Beherea,	Astekaria
Irati Irratia	Auñamendi	Irratia
Xorroxin Irratia	Baztan	Irratia
Xaloe Telebista	Baztan	Irratia
Ttipi Ttapa	Baztan, Bortziriak,	Aldizkaria
Pulunpe	Ultzamaldea	Hilabetekaria
Esan Erran Irratia	Ultzamaldea	Irratia

Lanketa propioa.

Komunikabide guztien artean, euskal Pirinioetako eremu guztia esaltzen dute, eta Pirinioetatik harago ere zabaltzen dira, Zuberoa eta Nafarroa Beherearen iparraldera edota Lapurdi osora (Herria astekaria zabaltzen da Ipar Euskal Herri osoan, eta Irulegiko Irratiaren seinalea Lapurdira ere heltzen da).

2. Komunikabideen egoera

Euskal Pirinioetako euskarazko komunikabideetan badago mugimendua, baina ahulak dira, baliabide ekonomiko gero eta eskasagoen ondorioz, batez ere. Horra bakoitzaren egoera:

Ttipi Ttapa bi astetik behin ateratzen den astekaria da, Bortzirietan aldean banatzen dena, baina baita Lapurdiko gune batzuetan, Baztanen eta Malerrekan ere. Leskan dauka egoitza.

Ttipi Ttapa aldizkariak zortzi langile dauzka, horietatik lau kazetari lanean. Haien aurrekontua asko jaitsi da 2009tik hona. 2009an telebista utzi behar izan zuten; urte hura arte, aurrekontuak gora egiten zuen beti, geroztik beheranzko joeran dago, eta hainbat murrizketa egin behar izan dituzte. 2014 arte, soldatak murriztu zituzten.

Diru iturriak asko murriztu zaizkie, Nafarroako Gobernuak diru laguntzak kendu zituelako. Eusko Jaurlaritzak, aldiz, "nabarmen handitu" dira azken urteetan. Publizitatea jaitsi da azken urteetan. Harpidetzak ere murriztu dira. Egoera hori ikusirik, diru sarrerak dibertsifikatzeko beharra ikusi dute, eta zerbitzuak eskaintzen hasi dira: diseinua, publizitate salmenta, inprenta aukera hoberenak bilatu hirugarren enpresa batzuentzat...

Lehengo garaira itzultzea ezinezkoa dela iruditzen zaio Ttipi-Ttapa-ko koordinatzaileari. Harpidetza ordaintzen dutenak 35-40 urtetik gorakoak dira. Halaber, publizitateko sarrerak ez dira lehengora itzuliko, "tokiko saltegi asko desagertu direlako azken urteetan" eta beren publizitatea egiteko "beste sistema" batzuk aurkitu dituztelako: "lehen merkatari batek diru bat ematen bazizun gaur egun ez dizu helburu berdinarekin ematen, berak probetxua ateratzen dion neurrian emango dizu zuri dirua. Ez lehen bezala, lagundu beharra zegoela eta kito. Hori literalki desagertu egin da. Orduan etengabe aldatzen den egoera bat da".

2.1. Herria astekaria

Herria astekariak lekuan lekuko berriak ematen ditu, hala nola Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoko herrietako berriak, eta baita Ipar Euskal Herriko berriak ere. 1945ean sortu zen astekari bat da, eta gaur egun oraindik zabaltzen da.

Bi langile dauzka, biak Baionan ari dira lanean. Batek erredakzio konputatuak kudeatzen ditu, eta besteak administrazioa. Azkenaldian diru sarrerak murriztu zaizkie, eta inprimategiko gastuak handitu: harpidetzak %3z apaldu dira, publizitateko sarrerak ere izan dute beherakada, bai-

na batez ere diru laguntza publikoak murriztu dira.

2.2. Kanaldude

Kanaldude telebista kate bat da, Internet-en eta telebista kate bazuetan: erreportajeak eta bideoak jartzen dituzte ikusgai Interneten; horrez gain, TVPI telebista kateak eta Hamaika Telebistak tarte bat uzten die beren programazioan, Kanaldude-ren emankizunak zabaltzeko. Arrosan dauka egoitza.

Kanaldude kooperatiba bat da, eta bost langile finko dauzka. Aktibitate guztia ez da bideratua Kanaldude telebistara; aktibitate erdia bideratzen dute enpresentzako bideoak ekoiztera. Horri esker daukate aukera langile taldeari eusteko, koordinatzailearen arabera. Marjen txikia daukate soldatak handitzeko, materiala erosita eta amortizatuta dagoelako, eta soldatak ordaintzeak betetzen duelako aurrekontuaren zati handiena.

Kanaldude-k diru laguntzak lortzen ditu erakunde publikoetatik, hizkuntza politikaren baitan. Lurralde garapenaren eta sozialaren arloan ere galdetu dituzte laguntzak. Inguruko enpresekin egiten dituzten partaidetzen bidez ere lortzen dute aurrekontuaren zati bat estaltzea. Partaide horiek ere ulertu dute Kanaldude partaidetza beharrezkoa dela, hori gabe Kanaldude aurrera ateratza zaila litzatekeelako, eta Kanaldude galtzea galera bat litzatekeelako enpresa horientzat ere, koordinatzaileak dioenez. Urtez urte enpresaren aurrekontua hazten ari da.

2.3. Irulegiko Irratia

Irulegiko Irratiak hogeitaz gora dauzka, eta Nafarroa Behereko irrati eta komunikabide nagusia da. Donibane Garazin dauka egoitza.

Azken urteetan ahuldurik dago ekonomikoki. Hainbat diru laguntza murriztu dira, batetik. Bestetik, lehen Euskal Herria Zuzenean jaialdiaren antolatzaileetarikoa bat zen Irulegiko Irratia. Azken urteetan ez, eta beraz diru sarrera hori ere galdu dute. Azken bost urteetan ezin izan dute langile berririk hartu. Are gehiago, langile bat Gure Irratira bideratu zuten, soldata bat aurreztu ahal izateko. Gaur egun sei langile ari dira denbora osoz eta bat denbora erdiz.

2.4. Xiberoko Botza

1982an sortu zen, Irulegiko Irratia bezala, Frantziako Gobernuak irrati libreen legea onartu ondoren. Maulen dauka egoitza, eta Zuberoan entzuten den irratia da.

Egoera ekonomiko zailean dago Xiberoko Botza. 2007-2008 arte sei langile zeuzkan, eta 2014ean lau zeuden. Irratiaren aurrekontua eta diru sarrerak apaldu dira azken urteetan. Diru laguntza handiena Frantziako Estatuko laguntza da, irrati libreei ematen zaiena. Euskal Irratiak federazioaren (Gure Irratia, Irulegiko Irratia, Xiberoko Botza eta Antxeta Irratia biltzen dituen federazioa) kutxa komunetik datorkie bigarren laguntza handiena. Gainerako diru laguntzak 25.000 eurotik 11.000 eurora jaitsi dira. Etxez etxe egiten duten kanpainen ere duela hamar urte baino askoz diru gutxiago biltzen dute. Horrez gain, 50 lagunek hilabetero ematen diote dirua irratitari.

2.5. Irati Irratia

Irati Irratiak hogeitau urteko historia dauka. Gaur egun Aezkoa, Erroibar, Orreaga eta Luzaiden entzuten da. Mila biztanleko eremu batean ari da Irati Irratia, eta egunero 150 entzule leial dituztela uste dute. Udal irratia da, baina elkarte batek kudeatzen du. Hogeitau urte horietan gorabehera handiak izan ditu. Zazpi-zortzi urteko isilune bat izan zuen, azpiegitura zaharkituak zituztelako. Nafarroako Gobernuak Euskarabidea erakundea sortu zuen, eta diru laguntzak ematen zituen euskararen presentzia bultzatzeko asmoz. Irati Irratia diru laguntza horiez baliatu zen 2009-2010ean, eta irratia berpiztu zuen. Baina gero berriz egon zen egoera larrian, eta 2014ean hasi dira berriz programazio bategin.

Aezkoako irratia Garraldan izan zuen lehen egoitza. Orain Aribetik emititzen du, Aezkoako udaletxearen laguntzarekin.

Irratiarentzat garai zailak hasi ziren Nafarroako Gobernuak diru laguntzak kendu zituenean: Irati elkarteak eta eskualdeko jendeak indar bat egin zuen irratia mantentzeko asmoz. Bazkide gehiago biltzeko kanpaina egin zuten, langile baten soldata ordaindu ahal izateko. Gaur egun 170 bazkide dituzte kuota ordaintzen dutenak, eta horietatik 60-80 azken lau urteetan egindakoak dira. Publizitatea sartzeko indarra egin dute eta hainbat ekitaldi antolatu dituzte, besteak beste Pirineorock jaialdia. Horrez gain, udaletxeko kontzejuek diru-laguntza bat ematen dute.

2.6. Xaloa Telebista

Xaloa Telebista Baztango telebista da. Oronoz-Mugairin dauka egoitza. Diru iturriak murrizten ikusi ditu azken urteetan. 2014 arte, Eusko Jaurlaritzako laguntza anitz murriztu da. Nafarroako Gobernutik jasotzen zituzten laguntzak ere desagertu ziren. Publizitateko diru sarre-
rak mantendu dira, baina diru iturri berriak aurkitzeko zailtasun han-

diak dituzte. Murrizketa horien ondorioz, langileak lanaldi erdian egon dira azken urteetan.

Iruñerrian emititzeko lizentzia lortu berri du Xaloa Telebistak, eta horrek aukera berriak zabaldu dizkio, diru-laguntza berriak jasotzerako orduan.

Kontu ekonomikoak orekatzen dituzte ate ezberdinak joz. Hain zuzen, irabazi asmorik gabeko erakunde bat izanik, iturri gehiagotara jo dezakete. Horrez gain, produkzioak egiten dituzte enpresa pribatuentzat ere. Europako diru laguntzak jaso izan dituzte, baina azkenaldian ez dute deus eskuratu.

2.7. Xorroxin Irratia

Xorroxin Irratia Baztango irratia da, Baztandik harago ere entzuten dena. Haren egoera ekonomikoa aski aldakorra izan da azken urteetan. Azken urteetan diru-laguntzak anitz murriztu zaizkie. Nafarroako Gobernuak 24.000 euroko diru laguntza ematen zion, hala nola aurrekontuaren %10. Hala ere, Eusko Jaurlaritzako diru laguntzarekin osatzen zuten aurrekontuaren %30. 2009tik hona, Nafarroako Gobernuak ez du gehiago diru laguntzarik ematen, eta Eusko Jaurlaritzak laguntzak erdira murriztu ditu. Baztango udalak 7.500 euro ematen ditu, Bortzirietako mankomunitateak 12.000 euro eta Malerrekaok 3.000. Gaur egun, 200.000 euroko aurrekontua dauka Xorroxinek.

Ondorioz, publizitatearen pisua anitz hazi da azken urteetan, %75era heldu baita. Irratia bera ibiltzen da publizitatearen bila. Nafarroako Gobernuko diru laguntza galdu zutenean, "behi kaka" lehiaketa sortu zuten, eta horri esker urtean 10.000 eta 15.000 euro bitartean eskuratzen dute. Bestetik, azkenaldian elkarlan bat daramaten Euskal Kultur Fundazioarekin. Fundazio horren helburua ahozko ondarea piztea da, eta horretarako Xorroxin Irratiarengana jotzen dute. Lankidetzaz horretatik 5.000 euro eskuratzen dute.

Aurrekontu murrizteari buru egiteko asmoz, langileak EEE (Enplegu Erregulazio Espediente) egoeran daude, 2014tik aitzina. Baina neurri hori hartu baino lehen, langileen soldatak %10ez murriztu zituzten.

2.8. Pulunpe eta Esan Erran Irratia

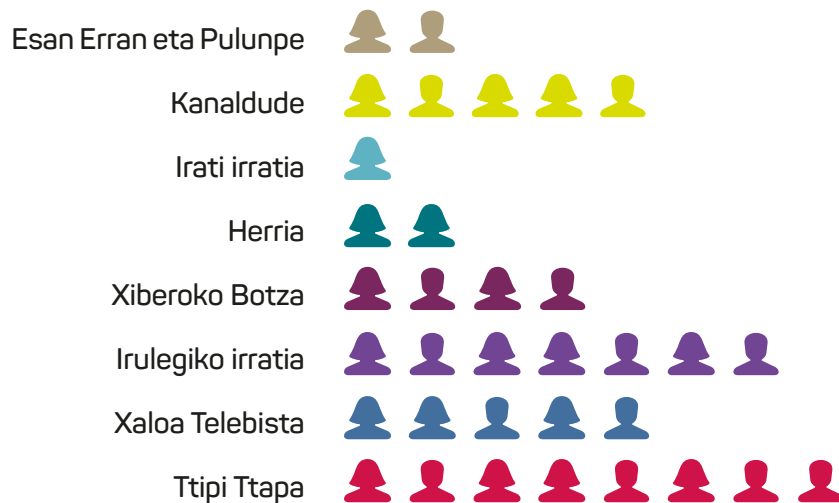
Pulunpe hilabetekari bat da, Ultzamaldean zabaltzen dena. Esan Erran irratia bat da, eskualde berean entzuten dena. Bi komunikabideak Ametzak kultura elkarteak kudeatzen ditu. 2015ean bigarren langilea hartu dute, baina aurreko lau urteak langile bakarrarekin iragan dituzte.

Langile horien gain dago irratia eta aldizkaria aurrera ateratzea eta laguntzaile sarea koordinatzea. Egoera ekonomiko zailak jasan dituzte azken urteetan, eta horrek eragina izan du Esan Erran Irratiaren programazioan. Gaur egun, egunean ordu bateko ekoizpen propioa dute, eta gainerako 23 orduak errepikapenekin, Arrosa sareko edukiekin edota Euskalerrria Irratirako deskonexioekin betetzen dituzte. Azkenaldian egoera ekonomikoa pixka bat hobetzen ari da, Eusko Jaurlaritzaren diru-laguntzari esker batetik, baina, oroz gainera, bazkideei, laguntzaileei edota beste motako ekimenei esker (zozketak, adibidez). Publizitatetik ez zaie diru asko sartzen, Ultzamaldean industria eta saltegi gutxi dagoelako. Ondorioz, oso ekintzaileak izan behar dute, dirua ezker-eskuin lortzeko.

3. Langile kopuruak

Komunikabide horien artean 41 lagun ari dira lanean, lan-talde handienak Ttipi Ttapa, Irulegiko Irratia eta Xorroxin Irratia izanik.

Grafiko 3. Euskal Pirinioetako komunikabideetan lanean ari diren pertsona kopurua

Langile guztiek ez daukate denbora osoko lan kontratua. Irati Irratiko langileak egunean bost orduko lanaldia dauka. Irulegiko Irratian bi lagun ari dira denbora erdiz. Xorroxin Irratiko lau ari dira denbora osoz, eta beste hiruak 4-5 orduz. Xaloa Telebistako bost langileak denbora erdira pasatu dira, diru sarreren murrizketen ondorioz, nahiz eta dagozkien orduak baino gehiago pasatzen duten lanean. Xiberoko Botzako langileak denbora osoz ari dira, baina berezko lan orduz gain ere orduak sartzen dituzte, bileretan edo diru-bilketa kanpainetan, adibidez. Irulegiko Irratiko langileek ere berdin.

4. Gizartearen parte hartzea

Pirinioetako komunikabideen ezaugarrietariko bat izan da herritarrek aktiboki parte hartzen dutela komunikabideko orrialde edo emankizunetan. Komunikabide bakoitzak bere historia dauka, eta herritarrek gisa batean edo bestean hartzen dute parte:

Herria astekaria

Herria astekariaren oinarri sendoa da laguntzaile sare zabala. Kazetari bakarra ari da lanean, baina herrietako berriak laguntzaileen ekarpenei esker idazten dituzte. 40 bat lagun dira beren herrietako kronikak igortzen dituztenak. Horrez gain, harpidedun askok urtean 60 euroko ordainsaria ordaintzen dute, oinarrizko prezioa 15 eurokoa bada ere.

Irulegiko Irratia:

irradi honen indargune handia izan da, betidanik, herritarren parte hartzea, bai emankizunak egiten, bai diru-bilkueta kanpainetan, bai administrazio kontseiluan. Haatik, azken urteetan behera egin du laguntzaile kopuruak. Boluntarioek osatzen dute administrazio kontseilua, baina gaur egun hiru kide baizik ez daude; ondorioz, lan administratiiboak egitea ere kazetarien gain gelditu da azkenaldian. Irratiaren sostengu kanpainak antolatzeke, lehen baino laguntzaile gutxiago aurkitzen dute. Herrietako besta komiteetako gazteak dira etxez etxeko kanpaina antolatzen dutenak. Jendeak dirua ematen du. Kanpaina parte hartzearen truke, Irulegiko Irratiak doan eskaintzen zien herriko besten soinu deia egiteko aukera. Gaur egun, hainbat besta komiteetan nahiago dute soinu deia ordaindu, kanpaina parte hartu baino. Baina gazteak etxe batetik ez badira pasatzen, etxe horietatik dirua igortzen duten jendeak badaude, ordaindik. Horrez gain, lehen baino askoz gutxiago dira emankizunak egiten dituzten herritarrak. Haatik, kirol informazioak ematen dituzten laguntzaile sare handi bat badauka Irulegiko Irratiak.

Xiberoko Botza:

irradi honek gero eta laguntzaile gutxiago dauka kanpainak antolatzeke edota saioak egiteko. Beraz langileen lan karga handitu da. Xorroxin Irratia: Lehen bazituzten boluntarioak, baina orain ez hainbeste. Bereziki nabaritzen da herrietako jaietan parte hartzen dutela entzuleek, eta horrek laguntza ematen die programazioa osatzeko.

Xaloa Telebista

Xaloa Telebistak aukera eskaini zien gazteei, beren emankizunak egin zitzaizkien. Baina parte-hartze horrek anitz egin du behera.

Irati Irratia

Irati Irratiarentzat ezinbestekoa izan da gizartearen parte hartzea. Biztanle gutxi daukan gune batean dago, baina herritarren parte hartzea izan da garrantzitsuena iratiak bere etorkizuna bermatu ahal izateko. Laguntza nabaritu da bazkietza kanpainan lortutako dirutik eta eskualdeko enpresek eta saltegiek jarritako iragarkietatik. Halaber, herritarrek era askotan parte hartzen dute programazioan

Kanaldude:

Telebista honek aukera zabala eskaintzen die herritarrei beren ekoizpenak edo erreportajeak ekoizteko. Kanaldude-ren kasuan, laguntzaileen eta parte-hartzaileen figura oso garrantzitsua da. Tokian tokiko saioak bertako jendearekin bilduz diseinatzen dituzte.

Pulunpe eta Eson-Erran Irratia:

Laguntzaile sare informal bat daukate, baina funtsezkoa, iratiaren eta aldizkariaren funtzionamendurako. Irratian badituzte kolaboratzaile finkoak, kirola, berdintasuna edota mendia bezalako gaiak aipatzeko; beste gaietarako, kolaborazio puntualak eskatzen dituzte. Aldizkariaren banaketa laguntzaileek egiten dute, herriz herri. Orotara 40 bat pertsonak parte hartzen du aldizkariaren banaketan, eta beste 20 laguntzaile daukate, edukietarako.

5. Komunikabideen arteko harremana

Pirinioetako komunikabideak ez dira komunikabide isolatuak. Independenteak dira, bakoitzak bere egitura eta bere produktua dauka. Baina hainbat kasutan, elkarlanean aritzen dira.

Ipar Euskal Herrikoak

Ipar Euskal Herriko komunikabideek (Herria, Euskal Irratiak, Kanaldude, Berria eta Kazeta.info) elkarlana daramate azkenaldian. Elkarrekin saio bat egiten dute hilabetean behin. Ipar Euskal Herriko komunikabide guztiek ez daukate pisu bera, batzuek langile askoz gehiago daukate. Herria-k kazetari bakarra izanez, gutxiago eskain dezake, adibidez.

Emaitza da elkarrekin elkarrizketa batzuk egiten dituztela, bestela nekez lor ditzaketen pertsona batzuekin; hauteskunde gauak eta beste zenbait ekitaldi elkarrekin lantzen dituztela...

Xiberoko Botza – Irulegiko Irratia

Xiberoko Botzak hastapenetik dauka harremana Irulegiko Irratiarekin, eta emankizunak elkartrukutzen dituzte. Horrez gain, Gure Irratiarekin eta Irulegiko Irratiarekin batera, Euskal Irratiak federazioaren parte da, eta elkarrekin programazio komuna daukate. Eta Arrosa sarean (Euskal Herriko irratilibreen sarea) ere partekatzen dituzte beren edukia.

Irati Irratia – Xiberoko Botza

Irati Irratiak badauka harremana Xiberoko Botzarekin. Elkarren berriak ematen dituzte, konexio bidez. Irati Irratiak lehen harremana bazeukan Irulegiko Irratiarekin, baina azkenaldian ez da egiten halako informazio trukerik.

Irati Irratia – Xorroxin Irratia

Xiberoko Botzarekin bezala, Xorroxin Irratiarekin ere badute harremana Irati Irratikoek. Bakoitzak bestearen irratian astean 15-20 minutuko saio bat egiten du bere eskualdeko berriak kontatzeko.

Irulegiko Irratia – Kanaldude

Kanaldudek eta Irulegiko Irratiak harreman sendoa daukate. Irulegiko Irratiaren esperientziak asko balio izan du Kanaldude-arentzat, nola antolatu eta funtzionatu jakiteko.

Xaloa Telebista – Kanaldude

Kanaldude eta Xaloa Telebistek izan zuten harremana duela zenbait urte, diru laguntza batzuk ere eskuratu izan zituzten. Baina bi telebista mota ezberdin izateak egunerokoan zailtasunak sortzen dizkie, telebista bakoitzeko arduradunen hitzetan. Halaber, lege ezberdinen arabera ibili behar izatea ere oztopatzat daukate.

Xaloa Telebista – Xorroxin Irratia

Xorroxin Irratiak noizbehinkako harremana dauka Xaloa Telebistarekin. Xorroxin Irratikoek grabatzen dituzten hainbat audio Xaloa Telebistan ere emititzen dituzte. Edo prentsaurrekoen kasuan, batek ezin badu joan beste bat joaten da, eta audioa edota prentsa oharra pasatzen dio joan ez denari. Euskarri desberdina izateak zailtasunak dauzka, genero

bakoitza euskarriaren arabera lantzen delako era batera edo bestera. Horrek lan dinamikan eragin handia dauka, eta hori da elkarnala gehiago ez garatzaren arrazoietariko bat.

Xorroxin Irratia – Irulegiko Irratia

Azken urteetan lehen baino harreman gutxiago dago Irulegiko Irratiaren eta Xorroxin Irratiaren artean, bi komunikabideetako arduradunek aitortu dutenez. Gaur egun ez dituzte erabiltzen beste irratia-aren kronikak.

Ttipi Ttapa – Xorroxin Irratia

Ttipi Ttapa-k berriak gurutzatzen ditu Xorroxin Irratiarekin. Garai batez harremana bazeukan Xaloa telebistarekin, orain baino gehiago; orain, ez hainbeste.

6. Ondorioak

Pirinioetako euskarazko komunikabideak hamar dira, eta denen artean 41 pertsona ari dira lanean, denak ez badira kazetari lanetan ari ere, ez eta ere denbora osoz. Garbi dagoena da, denen indarrak batuz gero, komunikabide nahiko sendoa ateratzeko aukera legokeela. Oro har, komunikabide horiek guztiek zailtasun ekonomiko larriak jasan dituzte azken urteetan, hainbat diru-laguntzaren murrizketen ondorioz. Haatik, entzuleen eta irakurleen diru-laguntzak jasotzen dituzte. Komunikabide horien beste ezaugarri bat da langileek ardurak hartzen dituztela lan-orduetatik kanpo. Hedabide handien kasuan, ordutegia errespetatzeko aukera gehiago daukate; baina zenbat eta hedabide txikiagoa, orduan eta zailagoa da horri eustea.

Elkarren arteko harremanak badituzte, baina harreman horiek ez dira oso sendoak; gainera, izatekotan, binakako harremanak dira, denen artean ez dute lanik egiten. Errealitate demografiko eta fisiko zailen eskualdea da, eta zalantzak sortzen zaizkie elkarrekin proiektu bat sortzeko hipotesia aipatuz gero. Aukera horretarako prestasuna aztertu zen 2014ean. Batzuek ilusioz hartzen dute, indar gehiago eman go liekeelako eta eskualdea kohesionatzeko balio lukeelako. Elkarla zabalerako aukera mahai gainean dago; ideia horri lotzea eta proiektu bat obratzen hastea falta da.